

sententiam Augustini et aliorum, sicut dictum est. Chrysostomus tamen (homil. XLIII in Matth.), facilius se expedit referens ad hoc quod Judæi pro blasphemis in Christum illatis passuri erant penam et in hoc sæculo per Romanos, et in futuro sæculo in damnatione inferni.

AD SECUNDUM dicendum, quod peccatum in Spiritum sanctum dicitur æternum delictum, quia quantum est de se, æternitatem habet : sed ex misericordia Dei finiri potest ; sicut et caritas dicitur nunquam excidere, quantum est de se, licet quandoque excidat ex vitio peccantis.

AD TERTIUM dicendum, quod peccatum ad mortem potest intelligi quo aliquis usque ad mortem perseverat, et sic pro tali non est orandum, quia suffragia non prosunt damnatis, qui sine pœnitentia decedunt. Si autem intelligatur peccatum ad mortem, idest quod ex malitia committitur, sic non prohibetur quin aliquis pro eo oret ; sed non quicumque ; quia non quicumque est tanti meriti ut orando ei gratiam impetrare possit ; quia sanatio talium est quasi miraculosa ; sicut si diceretur pro suscitatione mortui, non dico ut oret quis pro eo, idest quicumque, sed aliquis magni meriti apud Deum.

AD QUARTUM dicendum, quod verbum illud est intelligendum, quia tales de facili humiliari non possunt, non quod omnino non possint.

AD QUINTUM dicendum, quod veniale tripliciter dicitur. Uno modo ex genere, sicut verbum otiosum dicitur peccatum veniale. Alio modo ex eventu, sicut dicitur peccatum veniale motus concupiscentiæ sine consensu. Tertio modo dicitur veniale ex causa, quia scilicet habet causam veniæ, quæ alleviat peccatum ; et hoc modo intelligendum est quod peccatum imbecillitatis et nescientiæ sunt venialia, non autem peccatum industriæ sive malitiæ.

QUÆSTIO IV

DE PECCATO ORIGINALI

(In octo articulos divisa.)

Primo enim quæritur, utrum aliquod peccatum ex origine contrahatur ; 2° utrum peccatum originale sit concupiscentia ; 3° utrum originale peccatum sit in carne, vel in anima, sicut in subjecto ; 4° utrum peccatum originale per prius sit in potentia animæ quam in essentia ; 5° utrum prius sit in voluntate quam in aliis potentiis ; 6° utrum derivetur in omnes qui seminaliter procedunt ab Adam ; 7° utrum illi qui materialiter nascuntur ab

Adam, contrahant originale ; 8° utrum peccata proximorum parentum transeant in posteros.

ARTICULUS PRIMUS. — *Utum peccatum aliquod ex origine contrahatur.* (I-II part., quæst. LXXXI. art. 1.)

Quæstio est de peccato originali : et primo quæritur, utrum aliquod peccatum ex origine contrahatur. Et videtur quod non. Dicitur enim Eceli., xv, 18 : *Ante hominem vita et mors, bonum et malum : quodcumque voluerit, dabitur ei.* Ex quo potest accipi, quod peccatum, quod est spiritualis mors animæ, in voluntate consistit. Sed nihil quod homo contrahit ex origine sua, consistit in ejus voluntate. Ergo nullum peccatum contrahit homo ex sua origine.

2. Præterea, accidens non traducitur nisi per traductionem sui subjecti. Subjectum autem peccati est anima rationalis. Cum ergo anima rationalis non traducatur per originem, ut habetur in lib. de eccl. Dogmatibus (cap. XIV), videtur quod neque aliquod peccatum per originem contrahatur.

3. Sed dicendum, quod licet subjectum peccati non traducatur, traducitur tamen caro, quæ est causa peccati. — Sed contra, ad traductionem accidentis non sufficit traductio ejus quod non est sufficiens causa ; quia ea posita, non ponitur effectus. Sed caro non est sufficiens causa peccati ; quia quantumcumque caro alliciat ad peccandum, in potestate tamen voluntatis est assentire vel non assentire ; et sic ipsa voluntas est sufficiens causa peccati. Sed voluntas non traducitur. Ergo traductio carnis non sufficit ad traductionem alieius peccati.

4. Præterea, peccatum, secundum quod nunc accipitur, est cui debetur pœna et increpatio. Sed nulli defectui ex origine contracto debetur increpatio et pœna : sicut enim dicit Philosophus (in III Ethic., cap. 1), si quis est cæcus ex infirmitate, non increpatur ; increpatur autem si sit cæcus ex ebrietate. Ergo nullus defectus qui ex origine contrahitur, habet rationem peccati.

5. Præterea, Augustinus (in I de lib. Arb., in princ.) distinguit duplex malum : unum quod agimus, quod est malum culpæ ; et aliud quod patimur, quod pertinet ad malum pœnæ. Sed omnis defectus qui est ex alio, habet rationem passionis ; nam passio est effectus illatioque actionis. Ergo nihil quod contrahitur per originem ex alio, habet rationem peccati, sed solum rationem pœnæ.

6. Præterea, in lib. de ecclesiasticis Dogmatibus (cap. LXXVI), dicitur : *Bona est caro nostra, utpote a bono Deo creata.* Sed bonum non est causa mali, secundum illud Matth., XVIII : *Non potest arbor bona fructus malos facere.* Ergo peccatum originale non contrahitur per carnis originem.

7. Præterea, plus dependet anima a carne postquam ei est

unita, quam in ipsa ejus unitione. Sed postquam anima jam est carni unita, non potest infici a carne nisi per suum consensum. Ergo neque in ipsa unitione. Peccatum ergo originale non potest contrahi per carnis originem.

8. Præterea, si origo carnis vitata peccatum causat in anima, quanto origo fuerit magis vitata, tanto majus peccatum causabit. Sed in illis qui nascuntur ex fornicatione, magis est vitata origo quam in illis qui nascuntur ex legitimo matrimonio. Sequeretur ergo quod illi qui ex fornicatione nascuntur, majus peccatum contrahant nascendo; quod patet esse falsum; quia non debetur eis major poena.

9. Præterea, si peccatum originale contrahitur per carnis originem, hoc non est nisi inquantum caro est corrupta. Att ergo illa corruptio est moralis, aut naturalis. Sed moralis esse non potest: quia corruptionis moralis subjectum non est caro, sed anima. Similiter autem nec naturalis: quia sequeretur quod inficeret animam naturali actione, idest per qualitates activas et passivas; quod patet esse falsum. Nullo ergo modo peccatum contrahitur per carnis originem.

10. Præterea, defectus qui consecutus est ex peccato primi parentis, est carentia originalis justitiæ, ut Anselmus dicit (in lib. de conceptu Virgin., cap. xxiii et xxvi); et sic cum originalis justitia sit quiddam spirituale, sequitur quod defectus prædictus sit etiam spirituales. Corruptio autem carnis est quiddam corporale. Spiritualia autem et corporalia sunt diversorum generum; et sic spirituale non potest causare effectum corporalem. Non ergo ex peccato primi parentis potuit causari corruptio in carne nostra, ex qua in nobis peccatum per originem transfunderetur.

11. Præterea, secundum Augustinum (Ansel. in lib. de conceptu Virgin., cap. xxiii et xxiv), peccatum originale est carentia originalis justitiæ. Aut ergo originalis justitia conveniebat animæ primi hominis naturaliter ex sua creatione, aut fuit donum superadditum ex divina liberalitate. Si autem fuit animæ naturalis, nunquam eam amisisset peccando: quia, ut Dionysius dicit (iv cap. de div. Nom., part. IV), data naturalia etiam in daemonibus permanserunt; et sic etiam omnes homines originale justitiam haberent: quia quod est naturale uni animæ, est omnibus animabus naturale; et ita nullus nasceretur cum peccato originali, idest cum carentia originalis justitiæ. Si autem fuit justitia illa donum superadditum ex liberalitate divina: aut ergo Deus animæ hominis nascentis illud donum dat, aut non. Si dat, non nascitur homo cum carentia originalis justitiæ, neque potest anima ejus per carnem infici. Si autem non datur a Deo, hoc non videtur ei esse imputandum, sed Deo, qui non dedit. Nullo ergo modo homo per originem peccatum contrahere potest.

12. Præterea, anima rationalis non supervenit alicui formæ præexistenti: quia non adveniret materia tamquam forma substantialis, sed tamquam materia accidentalis, quæ advenit subjecto jam existenti in actu. Oportet ergo quod adveniente anima rationali, deficiant omnes formæ præexistentes, et per consequens omnia accidentia. Cessat ergo et ipsa corruptio seminis, si qua inerat a generante. Non ergo anima adveniens per carnem inquinari potest.

13. Præterea, motus sequitur naturam elementis prædominantis in corporibus mixtis, et per consequens omnes proprietates consequuntur illud quod prædominatur in composito. Sed anima prædominatur corpori in homine, qui ex utroque componitur; anima autem ex sua origine habet puritatem. Licet ergo caro ex sua origine aliquam impuritatem contrahat, videtur tamen quod homo nascens non debeat dici infectus peccato, sed purus.

14. Præterea, peccatum est cui aliqua poena debetur: sed peccato quod per originem contrahitur, non debetur aliqua poena; nam carentia visionis divinæ, quæ communiter assignatur ei pro poena, non videtur esse aliqua poena; quia si homo moreretur absque omni peccato, et gratiam non haberet, non posset pervenire ad visionem divinam, in qua consistit vita æterna, secundum illud Joan. xvii. 3: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum; et* Apostolus dicit. Rom., vi, 23: *Gratia Dei vita æterna.* Non ergo est aliquid peccatum quod per originem contrahatur.

15. Præterea, sicut causa prima est nobilior quam secunda, ita causa secunda est nobilior quam effectus. Sed si peccatum traducitur a primo parente, corruptio consecuta est in carne per animam primi hominis peccantis, et ex carne perducitur ad animam hominis qui nascitur ex Adam; et sic anima primi hominis est sicut causa prima, caro autem sicut causa secunda, et anima hominis generati sicut effectus ultimus. Sic ergo anima primi hominis erit nobilior, et caro nobilior quam anima hominis generati; quod est inconveniens. Non ergo peccatum potest traduci per originem.

16. Præterea, nihil agit nisi inquantum est actu. Sed in semine non est actu peccatum. Non ergo per semen decisum anima infici potest aliquo peccato.

17. Præterea, non potest esse idem causa infectionis peccati, et meriti. Sed actus generationis aliquando potest esse meritorius; puta cum aliquis in gratia existens, ad uxorem accedit causa generandæ prolis, vel debiti reddendi. Non ergo ex hoc poterit causari infectio peccati in prole.

18. Præterea, causa particularis non inducit effectum universalem. Sed peccatum Adæ fuit quoddam particulare. Non ergo potuit inficere totam humanam naturam aliquo peccato.

19. Præterea, Dominus dicit, Ezech., viii, 4: *Omnes animæ mee sunt*; et vers. 20: *Filius non portabit iniquitatem patris*. Portaret autem, si pro peccato primi hominis hi qui ab eo nascuntur, damnarentur. Non ergo peccatum in posteros Adæ traducitur propter ejus peccatum.

Sed contra est quod dicitur ad Rom., v, 12: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit*. Sed non per imitationem; quia sic per diabolum peccatum in mundum intravit, secundum illud Sapient., ii, 24: *Invidia diaboli mors introivit in orbem terrarum*. Imitantur autem illum qui sunt ex parte ejus. Ergo per originem vitiatam peccatum a primo homine in posteros derivatur.

Præterea, Augustinus dicit (XIV de civ. Dei), quod primus homo sponte depravatus genuit filios depravatos. Sed depravatio non fit nisi per peccatum. Ergo filii Adæ ex sua origine peccatum contrahunt.

Respondeo dicendum, quod Pelagiani negaverunt, aliquod peccatum per originem posse traduci. Sed hoc ex magna parte excludit necessitatem redemptionis factæ per Christum, quæ maxime videtur necessaria fuisse ad abolendum infectionem peccati, quæ a primo parente in totam ejus posteritatem derivata est, dicente Apostolo ad Rom., v, 18, quod *sicut per unius delictum processum est in omnes homines in condemnationem, sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vite*. Excludit etiam necessitas pueros baptizandi, quod tamen communis Ecclesiæ consuetudo habet ab Apostolis derivata, ut Dionysius dicit in eccles. Hierar., cap. iv). Et ideo simpliciter dicendum est, quod peccatum traducitur per originem a primo parente in posteros. Ad cuius evidentiam considerandum est, quod aliquis homo singularis dupliciter potest considerari. Uno modo secundum quod est quædam persona singularis; alio modo secundum quod est pars alicuius collegii: et utroque modo ad eum potest aliquis actus pertinere; pertinet enim ad eum inquantum est singularis persona, ille actus quem proprio arbitrio et per seipsum facit; sed inquantum est pars collegii, potest ad eum pertinere actus alienus quem per seipsum non facit nec proprio arbitrio; sed qui fit a toto collegio vel a pluribus de collegio vel a principe collegii; sicut illud quod princeps civitatis facit, dicitur civitas facere, ut Philosophus dicit. Hujusmodi enim collegium hominum reputatur quasi unus homo, ita quod diversi homines in diversis officiis constituti sunt quasi diversa membra unius corporis naturalis, ut Apostolus inducit de membris Ecclesiæ, I ad Corinth. xii. Sic ergo tota multitudo hominum a primo parente humanam naturam accipientium, quasi unum collegium, vel potius sicut unum corpus unius hominis, consideranda est; in qua quidem multitudine unusquisque homo,

etiam ipse Adam, potest considerari vel quasi singularis persona, vel quasi aliquod membrum hujus multitudinis, quæ per naturalem originem derivatur ab uno. Est autem considerandum quod primo homini in sua institutione datum fuerat divinitus quoddam supernaturale donum, scilicet originalis justitia, per quam ratio subdebatur Deo, et inferiores vires rationi, et corpus animæ. Hoc autem donum non fuerat datum primo homini ut singulari personæ tantum, sed ut cuidam principio totius humanæ naturæ, ut scilicet ab eo per originem derivaretur in posteros. Hoc autem donum acceptum primus homo per liberum arbitrium peccans amisit eo tenore quo sibi datum fuerat, scilicet pro se et pro tota sua posteritate. Defectus ergo hujus doni totam ejus posteritatem consequitur; et sic iste defectus eo modo traducitur in posteros quo modo traducitur humana natura; quæ quidem traducitur non quidem secundum se totam, sed secundum aliquam sui partem, scilicet secundum carnem, cui Deus animam infundit; et sic sicut anima divinitus infusa pertinet ad naturam humanam ab Adam derivatam, propter carnem cui conjungitur; ita et defectus prædictus pertinet ad animam propter carnem, quæ ab Adam propagatur non solum secundum corpulentam substantiam, sed etiam secundum seminalem rationem, idest non solum materialiter, sed sicut ab activo principio: sic enim filius accipit a patre naturam humanam. Si ergo consideretur iste defectus hoc modo per originem in istum hominem derivatus, secundum illud quod iste homo est quædam persona singularis, sic hujusmodi defectus non potest habere rationem culpæ, ad cuius rationem requiritur quod sit voluntaria; sed si consideretur iste homo generatus sicut quoddam membrum totius humanæ naturæ a primo parente propagatæ, ac si omnes homines essent unus homo, sic habet rationem culpæ propter voluntarium ejus principium, quod est actuale peccatum primi parentis; sicut si dicamus, quod motus manus ad homicidium perpetrandum, secundum quod manus per se consideratur, non habet rationem culpæ, quia manus de necessitate movetur ab alio; si autem consideretur ut est pars totius hominis, qui voluntate agit, sic habet rationem culpæ, quia sic est voluntarius. Sicut ergo homicidium non dicitur culpa manus, sed culpa totius hominis; ita hujusmodi defectus non dicitur esse peccatum personale, sed peccatum totius naturæ; nec ad personam pertinet, nisi inquantum natura inficit personam. Et sicut ad unum peccatum faciendum diversæ partes hominis adhibentur, scilicet voluntas, ratio, manus, et hujusmodi, et tamen est unum solum peccatum propter unitatem principii, scilicet voluntatis, a quo peccati ratio ad omnes actus partium derivatur; ita et ratione principii in tota natura humana consideratur quasi unum peccatum originale; propter quod Apostolus

dicit, Rom. v. 12: *In quo omnes peccaverunt*; quod secundum Augustinum (lib. I de Nup. et Concup., cap. X), potest intelligi *in quo* scilicet primo homine, vel *in quo* peccato primi hominis, ut peccatum primi hominis sit quasi commune peccatum omnium.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod peccatum quod per originem contrahitur, dicitur voluntarium ratione sui principii, scilicet voluntatis primi parentis, ut dictum est, in corp. art.

AD SECUNDUM dicendum, quod istud peccatum consequitur totam naturam humanam; unde subiectum huius peccati est anima, secundum quod est pars humanæ naturæ; et ideo sicut humana natura traducitur, licet anima non traducatur; ita etiam peccatum originale traducitur, licet anima non traducatur.

AD TERTIUM dicendum, quod caro non est sufficiens causa peccati actualis, sed peccati originalis est sufficiens causa; sicut et traductio carnis est sufficiens causa, materialiter tamen, humanæ naturæ.

AD QUARTUM dicendum, quod ei quod est per originem contractum, non debetur pœna et increpatio si referatur ad personam, quia sic non habet rationem voluntarii; sed si referatur ad naturam, sic habet rationem voluntarii; ut dictum est, in corp. art., et hoc modo debetur ei increpatio et pœna.

AD QUINTUM dicendum, quod defectus per originem contractus habet quidem rationem existentis ab alio, si referatur ad personam, non autem si referatur ad naturam; sic enim est quasi a principio intrinseco.

AD SEXTUM dicendum, quod caro nostra in sui natura bona est, sed secundum quod est privata originali iustitia propter peccatum primi parentis, sic causat originale peccatum.

AD SEPTIMUM dicendum, quod sicut dictum est, in corp. art., peccatum originale per se loquendo est peccatum naturæ, non personæ, nisi ratione naturæ infectæ. Actus autem generationis proprie deservit naturæ, quia ordinatur ad conservationem speciei; sed carnem iam esse animæ unitam pertinet ad constitutionem personæ; et ideo caro magis causat originale peccatum prout consideratur in via generationis quam prout est iam unita.

AD OCTAVUM dicendum, quod in illis qui nascuntur ex fornicatione, est quidem origo dupliciter vitata, vitio scilicet naturæ, quod traducitur ex Adam, et vitio personæ, idest patris generantis, ex quo vitio nulla infectio in prole relinquitur. Quilibet enim generans traducit peccatum originale in quantum generat ut Adam, non in quantum generat ut Petrus vel Martinus; idest per id quod habet ab Adam, non per id quod est proprium sibi.

AD NONUM dicendum, quod corruptio quæ est in carne, est

quidem actus naturalis, sed intentione et virtute moralis. Ex peccato enim primi parentis destituta est caro ejus illa virtute ut ex ea possit decidi semen per quod originalis iustitia in alios propagetur; et sic in semine defectus huius virtutis est defectus moralis corruptionis, et quædam intentio ejus; sicut dicimus intentionem coloris esse in aere, et intentionem animæ esse in semine. Et ex hoc etiam est ibi virtus ad similem perfectionem, sicut est ibi virtus ad productionem humanæ naturæ in prole generata.

AD DECIMUM dicendum, quod nihil prohibet a causa spiritali causari effectum corporalem. Nam et Boetius dicit (in lib. de Trin., ante med.), quod formæ quæ sunt in materia, venerunt a formis quæ sunt sine materia; et in nobis ipsis a voluntate movetur inferior appetitus, ad ejus motum sequitur transmutatio corporalis.

AD UNDECIMUM dicendum, quod originalis iustitia fuit superaddita primo homini ex liberalitate divina; sed quod huic animæ non datur a Deo, non est ex parte ejus, sed ex parte humanæ naturæ, in qua invenitur contrarium prohibens.

AD DUODECIMUM dicendum, quod in semine est corruptio originalis peccati non actu sed virtute, eo modo quo est ibi virtute humana natura; quæ quidem virtus activa in semine est in spiritu spumoso, ut Aristoteles dicit in lib. de gener. Animalium (II, cap. III), non autem in materia quæ amittit unam formam et recipit aliam.

AD DECIMUMTERTIUM dicendum, quod, sicut Dionysius dicit (IV cap. de div. Nom., a med.), bonum contingit ex tota integra causa, sed malum provenit etiam ex singularibus defectibus; et ideo defectus qui est ex parte corporis sufficit ad integritatem humanæ naturæ tollendam.

AD DECIMUMQUARTUM dicendum, quod carentia divinæ visionis dupliciter competit alicui. Uno modo sic quod non habeat in se unde possit ad divinam visionem pervenire, et sic carentia divinæ visionis competeret ei qui in solis naturalibus esset etiam absque peccato; sic enim carentia divinæ visionis non est pœna, sed defectus consequens omnem naturam creatam; quia nulla creatura ex suis naturalibus potest pervenire ad visionem divinam. Alio modo potest alicui competere carentia divinæ visionis hoc modo ut habeat in se aliquid ex quo debeatur ei quod careat visione divina; et sic carentia visionis divinæ est pœna et originalis et actualis peccati.

AD DECIMUMQUINTUM dicendum, quod duplex est causa. Una principalis quæ agit per propriam formam, et hæc est nobilior quam effectus in quantum est causa. Alia est causa instrumentalis quæ non agit per formam propriam sed in quantum est mota ab alio, et hanc non oportet nobiliorem esse effectum, sicut serra non est nobilior quam domus. Hoc autem modo semen

carnale est causa naturæ humanæ in prole, et etiam culpæ originalis in anima ejus.

AD DECIMUMSEXTUM dicendum, quod aliquid agens est in actu multipliciter. Uno modo secundum propriam formam, quæ vel continet formati effectus secundum similitudinem speciei, sicut ignis generat ignem; vel secundum virtutem tantum, sicut sol generat ignem. Alio modo secundum motum ab alio; et hoc modo instrumentum agit ut ens actu: et sic etiam semen est actu, inquantum est in eo motus et intentio animæ generantis, secundum Philosophum (in lib. de gener. Animalium II, cap. VIII); et ex hoc habet virtutem causandi et humanam naturam et originale peccatum.

AD DECIMUMSEPTIMUM dicendum, quod aliquid vir justus accedendo ad uxorem meretur secundum id quod est proprium sibi; et sic non transmittit peccatum originale, sed secundum id quod habet ab Adam, ut supra dictum est.

AD DECIMUMOCTAVUM dicendum, quod Adam inquantum fuit principium humanæ naturæ, habuit rationem causæ universalis, et ita per ejus actum corrupta est tota humana natura, quæ ab eo propagatur.

AD DECIMUMNONUM dicendum, quod peccatum primi hominis est quodammodo peccatum commune totius humanæ naturæ, ut dictum est; et ideo cum aliquis punitur pro peccato primi parentis, non punitur pro peccato alterius, sed pro peccato suo.

ARTICULUS II. — *Quid sit peccatum originale.*

Secundo quæritur, quid sit peccatum originale. Et videtur quod sit concupiscentia. Dicit enim Augustinus in lib. de baptismo parvulorum (lib. I de peccat. Mer., cap. IX): *Adam præter imitationis exemplum occulta etiam tabe carnalis concupiscentiæ suæ tabescit in se omnes de sua stirpe venturos*; unde Apostolus recte ait (Rom., v, 12): *In quo omnes peccaverunt*. Sed peccatum originale est in quo omnes peccaverunt, ut dictum est. Ergo peccatum originale est concupiscentia.

2. Præterea, Anselmus dicit in lib. de conceptu Virginali (cap. II): *Sic factus est ut inordinatum concupiscentiam sentire non deberet*. Sed, sicut in eodem lib. dicit, *peccatum est non solum cum non habet homo quod debet habere, sed etiam cum habet quod non debet habere*. Ergo concupiscentia contracta, est peccatum originale.

3. Præterea, Augustinus dicit in lib. Retractationum (I, cap. xv), quod concupiscentiæ reatus in baptisate solvitur. Sed proprie solvitur in baptismo reatus originalis peccati. Ergo concupiscentia est originale peccatum.

1. Sed contra, Damascenus dicit (in lib. II, cap. IV et XXX),

quod peccatum est ex eo quod aliquis avertitur ab eo quod est secundum naturam, in id quod est contra naturam: ex quo habetur quod peccatum est contra naturam. Sed concupiscentia est naturalis; hanc enim natura omnia animalia docuit. Ergo concupiscentia non est peccatum originale.

2. Sed dicendum, quod concupiscentia est naturalis secundum naturam corruptam, non autem secundum naturam institutam. — Sed contra, concupiscentia est proprius actus potentiæ concupiscibilis. Sed vis concupiscibilis est naturalis, etiam secundum naturam institutam. Ergo etiam concupiscentia.

3. Præterea, nullum peccatum se habet ad bonum et ad malum. Sed concupiscentia est et boni, puta sapientiæ, et mali, puta rapinæ. Ergo concupiscentia de se non est peccatum originale.

4. Præterea, concupiscentia nominat vel habitum, vel actum. Sed secundum quod nominatum, est peccatum actuale, non originale: secundum autem quod nominat habitum, non potest esse peccatum originale: quia habitus in aliquo homine acquisitus ex propriis ejus actibus malis non est peccatum; alioquin continue peccaret et continue demereretur; et sic multo minus habitualis concupiscentia causata in hoc homine ex actu primi parentis habet nomen peccati. Nullo ergo modo concupiscentia est originale peccatum.

5. Præterea, omnis habitus aut est naturalis, aut acquisitus, aut infusus. Sed peccatum originale non est habitus naturalis: quia secundum Dionysium (IV cap. de divin. Nomin., part. IV), nihil quod inest alicui secundum naturam est ei malum. Similiter etiam nec est habitus acquisitus: quia habitus acquisiti causantur ex actibus, ut patet per Philosophum (in II Eth., cap. I et II): peccatum autem originale non acquiritur ex actibus, sed trahitur per originem. Similiter etiam non est habitus infusus: quia talium habituum solus Deus est causa intus in anima operans, qui tamen non potest esse causa peccati. Nullo ergo modo peccatum originale est habitualis concupiscentia.

6. Præterea, secundum communem Theologorum sententiam, in bonis habitibus præcedit actum: quia habitus infusus est a Deo, actus autem est a nobis: in malis autem actus præcedit habitum. Si ergo peccatum originale sit habitualis concupiscentia, sequeretur quod mali actus, qui sunt peccata actualia, præcederent peccatum originale; quod est inconveniens.

7. Præterea, peccatum originale ponitur esse fomes omnis peccati. Sed peccata non solum causantur ex concupiscentia, sed etiam per malitiam vel ignorantiam, ut in superioribus, quæst. præced., art. 8 et seqq., habitum est. Ergo peccatum originale non est concupiscentia.

8. Præterea, si concupiscentia est originale peccatum, aut hoc habet per sui essentiam, et sic remanente concupiscentia

post baptismum, non esset solum peccatum originale, quod est inconveniens; aut dicitur peccatum originale propter aliquid aliud adjunctum; et sic illud aliud magis est peccatum originale. Non ergo peccatum originale est concupiscentia.

9. Præterea, accidens causatur ex principiis subjecti. Sed peccati originalis subjectum est anima: concupiscentiæ autem causa non est anima, sed caro. Ergo concupiscentia non est originale peccatum.

10. Præterea, concupiscentia maxime videtur esse originale peccatum, secundum quod importat necessitatem concupiscendi. Sed hæc necessitas dupliciter intelligi potest. Uno modo ut sit necessitas consentiendi motibus concupiscentiæ: quæ quidem necessitas non potest dici peccatum originale, quia non manet post baptismum: originale autem manet actu et transit reatu. Alia autem est necessitas sentiendi concupiscentiæ motus; sed nec hæc potest esse originale peccatum. Aut enim esset originale peccatum propter seipsam, aut propter aliud. Si propter seipsam, cum talis necessitas maneat post baptismum, sequeretur quod peccatum originale maneret post baptismum: si autem propter aliud, scilicet propter carentiam originalis iustitiæ, nec hoc videtur esse possibile: quia necessitas sentiendi huiusmodi motus se habet ad peccatum originale sicut sentire in actu se habet ad peccatum actuale. Sentire autem in actu motus concupiscentiæ, non est peccatum actuale propter hoc quod adiungitur ei carentia gratiæ: alioquin in istis qui sunt sine gratia, quilibet motus concupiscentiæ esset peccatum: quod patet esse falsum: cum quandoque per rationem naturalem concupiscentiæ motibus resistent. Neque ergo necessitas sentiendi huiusmodi motus est peccatum originale propter carentiam originalis iustitiæ adjunctam; et sic nullo modo concupiscentia est originale peccatum.

11. Præterea, si concupiscentia est originale peccatum, aut hoc est essentialiter, aut causaliter. Sed non essentialiter: quia concupiscentia est causa originalis peccati, secundum Augustinum (lib. I de Nuptiis et Concep., cap. xxiii et xxiv): causa autem est extra essentiam rei. Similiter autem neque causaliter: quia causa præcedit effectum: concupiscentia autem non præcedit carentiam originalis iustitiæ, in qua maxime consistit ratio originalis peccati, sed magis ex ea sequitur. Nullo ergo modo concupiscentia est originale peccatum.

12. Præterea, sicut in statu naturæ corruptæ concupiscentia repugnat rationi, ita et irascibilis. Ergo non magis debet dici concupiscentia originale peccatum quam ira.

1. Item ostendebatur quod peccatum originale sit ignorantia. Dicit enim Anselmus in lib. de Prædestinatione (de concordia prædestinationis et gratiæ, in cap. quod incipit: *Restat nunc*, parum ante med.), quod humanæ naturæ imputatur ad

peccatum originale impotentia iustitiam habendi, et eam intelligendi. Sed impotentia intelligendi pertinet ad ignorantiam. Ergo peccatum originale est ignorantia.

2. Præterea, in eodem lib. dicitur, quod minoratio pulchritudinis humanæ naturæ imputatur ad peccatum. Sed maxima pulchritudo humanæ naturæ consistit in splendore scientiæ. Ergo videtur quod peccatum originale quod imputatur humanæ naturæ, sit minoratio scientiæ, scilicet ignorantia.

3. Præterea, Hugo de Sancto Victore dicit., quod vitium quod nascendo contraximus, est per ignorantiam in mente, et per concupiscentiam in carne. Sed huiusmodi vitium est peccatum originale. Ergo peccatum originale non magis est concupiscentia quam ignorantia.

1. Sed contra, ignorantia est aliud a concupiscentia, nec est in eodem subjecto. Sed idem non est in diversis generibus, nec in diversis subjectis. Ergo originale peccatum cum sit concupiscentia, non potest esse ignorantia.

2. Præterea, sicut intellectus defectum patitur propter originale peccatum, ita et inferiores vires, ut generativa, et etiam ipsum corpus. Si ergo ignorantia, quæ est defectus intellectus, ponatur esse peccatum originale, pari ratione et omnes defectus inferiorum virium, et etiam ipsius corporis: quod videtur inconveniens.

1. Item, ostendebatur quod peccatum originale est carentia originalis iustitiæ. Anselmus enim sic argumentatur in lib. de conceptu Virginali. Omne peccatum est iniustitia, et per consequens excludit aliquam iustitiam. Sed peccatum originale non excludit aliam iustitiam quam originalem. Ergo originale peccatum est carentia originalis iustitiæ.

1. Sed contra, culpa dicitur per privationem gratiæ gratum facientis. Sed originalis iustitia non includit gratiam gratum facientem; quia in originali iustitia primus homo conditus fuit, non autem in gratia gratum faciente, ut videtur per Magistrum in II Sententiarum (dist. xxiv). Ergo carentia originalis iustitiæ non constituit rationem peccati.

2. Præterea, originalis iustitia non restituitur per baptismum; quia adhuc vires inferiores rationi resistent. Si ergo peccatum originale esset carentia originalis iustitiæ, sequeretur quod peccatum originale non solveretur per baptismum, quod est hæreticum.

3. Præterea, subjectum debet poni in definitione accidentis. Sed cum dicitur quod peccatum originale est carentia originalis iustitiæ, non fit ibi mentio de subjecto. Ergo assignatio est insufficientis.

4. Præterea, sicut originalis iustitia tollitur per peccatum originale, ita gratia tollitur per peccatum actuale. Sed carentia gratiæ non est ipsum peccatum actuale, sed effectus ejus.

Ergo neque carentia originalis iustitiæ est ipsum peccatum originale.

1. Item, ostendebatur quod peccatum originale sit pœna et culpa; quia super illud Psalmi LXXXIV: *Benedixisti, Domine, terram tuam*, dicit Glossa, quod id quod contrahimus ab Adam, est pœna et culpa. Hoc autem est peccatum originale. Ergo peccatum originale est pœna et culpa.

2. Præterea, Ambrosius dicit, quod vitium, sive pœna, naturam corrumpit; culpa Deum offendit. Sed originale peccatum facit utrumque. Ergo est et culpa et pœna.

1. Sed contra, Hugo de Sancto Victore dicit (lib. I de Sacram., part. VII, cap. xx et seq.), quod peccatum originale est *mortalis infirmitas, quam consequitur concupiscendi necessitas*. Sed infirmitas nominat pœnam. Ergo peccatum originale est pœna tantum.

2. Præterea, Anselmus (lib. de peccato originali, cap. xxvii), loquens de peccato originali, comparat ipsum servituti quam patiuntur aliqui pro peccato patris, qui peccavit crimine læsæ majestatis. Sed talis servitus est pœna tantum. Ergo peccatum originale est pœna tantum.

3. Præterea, Augustinus dicit in XV de Civit. Dei (lib. XIV, cap. XIX), quod peccatum originale est languor naturæ. Sed languor nominat pœnam. Ergo peccatum originale est tantum pœna.

Respondeo dicendum, quod veritas hujus quæstionis accipi potest ex his quæ supra dicta sunt. Dictum est enim supra, art. præced., quod peccatum originale est hujus personæ vel illius, prout consideratur ut pars quædam multitudinis ab Adam derivatæ, ac si esset quoddam membrum unius hominis. Dictum est etiam quod unius hominis peccantis est unum peccatum, secundum quod ad totum refertur et ad primum peccandi principium: licet executio peccati fiat per diversa membra. Sic ergo peccatum originale in isto homine vel in illo nihil est aliud quam id quod ad ipsum pervenit per originem ex peccato primi parentis. Sicut peccatum in manu aut in oculo nihil aliud est quam id quod pervenit ad manum vel ad oculum ex motione primi principii peccantis, quod est voluntas; licet ex una parte fiat motio per naturalem originem, ex alia vero parte per imperium voluntatis. Id vero quod pervenit ad manum de peccato unius hominis singularis, est quidam effectus et impressio motus primi inordinati, qui erat in voluntate, unde oportet quod ejus similitudinem gerat. Motus autem voluntatis inordinatus, est conversio ad bonum aliquod temporale absque ordine convenienti ad debitum finem. Quæ quidem inordinatio est aversio ab incommutabili bono; et hoc est quasi formale, illud autem quasi materiale; nam formalis ratio moralis actus accipitur per comparisonem ad finem. Unde et id quod ad manum pertinet

de peccato unius hominis, nihil aliud est quam applicatio ejus ad aliquem effectum sine aliquo ordine iustitiæ. Jam vero si motus voluntatis pervenit ad aliquod quod non est susceptivum peccati, puta ad lanceam vel gladium, non dicimus ibi esse peccatum nisi virtualiter et per modum effectus, in quantum scilicet lancea vel gladius movetur per actum peccati et perficit peccati effectum, non quod ipsa lancea vel gladius peccet, quia non sunt aliquid hominis peccantis, sicut manus vel oculus. Sic ergo in peccato primi parentis fuit aliquid formale, scilicet aversio ab incommutabili bono, et aliquid materiale, scilicet conversio ad bonum commutabile. Ex hoc autem quod aversus fuit ab incommutabili bono, donum originalis iustitiæ amisit; ex hoc vero quod conversus est inordinate ad commutabile bonum, inferiores vires quæ erigi debebant ad rationem, depressæ sunt ad inferiora. Sic ergo et in his quæ ex ejus stirpe oriuntur, et superior pars animæ caret debito ordine ad Deum, qui erat per originalem iustitiam, et inferiores vires non subduntur rationi, sed ad inferiora convertuntur secundum proprium impetum; et ipsum etiam corpus in corruptionem tendit secundum inclinationem contrariorum ex quibus componitur. Sed superior pars animæ, et etiam quædam inferiorum virium, quæ sunt sub voluntate, et ei natæ sunt obedire, recipiunt hujusmodi sequelam primi peccati secundum rationem culpæ: sunt enim culpæ susceptivæ hujusmodi partes. Sed inferiores vires quæ non subduntur voluntati, scilicet potentiæ animæ vegetabilis, et etiam ipsum corpus, suscipit hujusmodi sequelam secundum rationem pœnæ, non secundum rationem culpæ; nisi forte virtualiter, prout scilicet hujusmodi pœna peccatum consequens, peccati est productiva, secundum quod vis generativa per decisionem corporalis seminis operatur ad traductionem peccati originalis simul cum humana natura. Sed inter superiores vires quæ suscipiunt defectum per originem traductum secundum rationem culpæ, una est quæ omnes alias movet, scilicet voluntas; omnes autem aliæ moventur ab ea ad suos actus. Semper autem quod est ex parte agentis et moventis, est sicut formale: quod autem est ex parte mobilis et patientis, est sicut materiale. Et ideo cum carentia originalis iustitiæ se habeat ex parte voluntatis, ex parte autem inferiorum virium a voluntate motarum sit pronitas ad inordinate appetendum, quæ concupiscentia dici potest; sequitur quod peccatum originale in hoc homine vel in illo nihil est aliud quam concupiscentia cum carentia originalis iustitiæ; ita tamen quod carentia originalis iustitiæ est quasi formale peccato originali, concupiscentia autem est quasi materiale; sicut et in peccato actuali aversio ab incommutabili bono est quasi formale, conversio autem ad commutabile bonum est quasi materiale; ut sic intelligatur in peccato originali aversa anima et conversa, sicut in

peccato actuali actus, ut ita dicam, aversus et conversus.

Concedendæ sunt ergo rationes quibus probatur quod originale peccatum sit concupiscentia.

AD PRIMUM vero eorum quæ in contrarium objiciebantur, dicendum, quod aliquid potest esse naturale homini dupliciter. Uno modo in quantum est animal; et sic naturale est ei quod concupiscibilis feratur in delectabile secundum sensum communiter loquendo. Alio modo in quantum est homo, id est animal rationale; et sic naturale est ei quod concupiscibilis feratur in delectabile sensum secundum ordinem rationis. Concupiscentia ergo, per quam prona est vis concupiscibilis ut feratur in delectabile sensus præter ordinem rationis, est contra naturam hominis in quantum est homo, et ita pertinet ad peccatum originale.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut vis concupiscibilis naturalis est homini secundum naturam institutam; ita et quod subdatur rationi, est ei naturale, secundum id quod Philosophus dicit (in III de Anima, com. LIX, quod appetitus sensitivus sequitur appetitum rationis, sicut sphaera movetur a sphaera.

AD TERTIUM dicendum, quod concupiscentia est quidem homini, secundum quod sequitur ordinem rationis; est autem mali, secundum quod est præter ordinem rationis; quia, ut Dionysius dicit (in IV, cap. de divin. Nominib.), malum hominis est præter rationem esse; et inde est quod ferere præter rationem est malum in homine, quamvis sit bonum in cane.

AD QUARTUM dicendum, quod concupiscentia secundum quod pertinet ad originale peccatum, non est concupiscentia actualis, sed habitualis. Sed intelligendum est quod ex habitu efficiuntur habiles ad aliquid. Dupliciter autem aliquid agens potest esse habile ad aliquid agendum. Uno modo ex aliqua forma inclinante ad hoc, sicut corpus grave ex forma sua quam habet a generante, inclinatur deorsum; alio modo ex subtractione ejus quod impediēbat: sicut vinum effunditur fractis circulis quod effusionem impediēbat, et equus concitatus præcipititer vadit rupto freno quo retinebatur. Sic ergo concupiscentia habitualis potest dici dupliciter. Uno modo aliqua dispositio vel habitus inclinans ad concupiscendum: sicut si in aliquo ex frequenti actuali concupiscentia causaretur concupiscentiæ habitus; et sic concupiscentia non dicitur originale peccatum. Alio modo potest intelligi habitualis concupiscentia ipsa pronitas vel habitus ad concupiscendum, quæ est ex hoc quod vis concupiscibilis non perfecte subditur rationi, sublato freno originalis justitiæ; et hoc modo peccatum originale materialiter loquendo est habitualis concupiscentia. Nec tamen sequitur, si habitualis concupiscentia positive accepta non habet rationem peccati actualis

secundum quod causatur ex actibus personæ, quod propter hoc habitualis concupiscentia per remotionem accepta non habeat rationem originalis peccati secundum quod ex actu primi parentis causatur; quia peccatum originale non eadem ratione dicitur peccatum quæ et actuale: quia actuale peccatum in actu voluntario alicujus personæ consistit; et ideo quod ad talem actum non pertinet, non habet rationem actualis peccati; sed peccatum originale est personæ secundum naturam, quam ab alio traxit per originem; et ideo omnis defectus in natura prolis inventus derivatus a peccato primi parentis, habet rationem peccati originalis, dummodo sit in subjecto quod sit susceptivum culpæ. Nam, sicut Augustinus dicit in I Retract. (lib. I de Nuptiis et Concup., cap. XXIII), concupiscentia dicitur peccatum, quia est a peccato facta.

AD QUINTUM dicendum, quod sicut habitus vitiosus qui est proprius hujus personæ, est acquisitus ex actibus hujus personæ; ita et habitualis concupiscentia quæ pertinet ad peccatum naturæ, est acquisita ex voluntario actu primi parentis; non tamen est naturalis, proprie loquendo, nec infusa.

AD SEXTUM dicendum, quod obiecto illa proquit de habitu personali positive dicto: talis autem habitus non est peccatum originale.

AD SEPTIMUM dicendum, quod sub peccato originali comprehenditur et malitia et ignorantia. Sicut enim concupiscentia contracta per originem nihil est aliud quam destitutio inferiorum virium a retinaculo justitiæ originalis; ita malitia contracta nihil aliud est quam destitutio ipsius voluntatis ab originali justitia; et inde incurrit omnem pronitatem ad mala eligendum. Et sic secundum præmissa, malitia se habet in peccato originali ut formale; concupiscentia autem ut materiale. De ignorantia autem postea dicitur.

AD OCTAVUM dicendum, quod aliquid dicitur aliquale propter aliud, non solum sicut propter accidens, sed etiam sicut propter formale principium; sicut corpus dicitur vivum propter animam; nec tamen sequitur quod corpus non sit pars rei viventis. Et similiter concupiscentia dicitur originale peccatum propter carentiam originalis justitiæ; quæ sicut dictum est, se habet ad ipsam ut formale ad materiale: unde non sequitur quod concupiscentia non sit aliquid originalis peccati.

AD NONUM dicendum, quod accidens naturale causatur ex principiis subjecti; non autem accidens in naturale, ejusmodi est peccatum originale; et tamen etiam peccatum originale causatur a voluntate primi parentis.

AD DECIMUM dicendum, quod concupiscentia secundum quod est aliquid originalis peccati, non nominat necessitatem consentiendi motibus concupiscentiæ inordinatis; sed nominat necessitatem sentiendi; quæ quidem manet post baptismum;

sed non manet cum carentia originalis justitiæ, ex qua est reatus pœnæ. Et ideo dicitur, quod manet actu, et transit reatu. Nec tamen oportet quod necessitas sentiendi concupiscentiæ motus, non habeat rationem originalis peccati, propter hoc quod sentire hujusmodi motus non habet rationem peccati actualis propter carentiam gratiæ: quia peccatum actuale in actu consistit, est enim actus inordinatus. Et ideo defectus qui constituit actuale peccatum, est ipsa inordinatio actus, non autem carentia gratiæ, quæ est defectus in subjecto peccati. Sed peccatum originale est peccatum naturæ; et ideo inordinatio naturæ per subtractionem originalis justitiæ facit rationem originalis peccati.

Ad UNDECIMUM dicendum, quod concupiscentia potest dupliciter considerari. Uno modo secundum quod est in alio; et hoc modo concupiscentia quæ est in patre, ponitur causa originalis peccati quod est in filio; et non est de essentia ejus, sed præcedit ipsum. Alio modo potest considerari secundum quod est in eodem; et sic est causa per modum materiæ, quæ est de essentia rei, et præcedit quodammodo per modum materiæ, sicut et corpus præcedit animam in ordine causæ materialis. Dicitur est enim supra, quod ex carne, ad quam pertinet concupiscentia, inficitur anima, ad quam pertinet carentia originalis justitiæ.

Ad DUODECIMUM dicendum, quod etiam corruptio irascibilis materialiter se habet in peccato originali, sicut et corruptio concupiscibilis; denominatur tamen magis a concupiscibili propter duo. Primo quidem, quia omnes passiones irascibilis ab amore oriuntur, qui est in concupiscibili; et ad gaudium vel tristitiam terminantur, quæ sunt etiam in concupiscibili; unde et communiter tam motus concupiscibilis quam irascibilis, concupiscentia dici potest. Secundo, quia peccatum originale traducitur per actum generationis, in qua maxime est delectatio, circa quam apparet inordinatio concupiscibilis; unde concupiscibilis dicitur non solum corrupta, sed etiam infecta, in quantum per hujusmodi actum traducitur originale peccatum.

Ad illud autem quod quærebatur de ignorantia dicendum est, quod inter alias vires etiam intellectus a voluntate movetur; et sic defectus intellectus etiam continetur materialiter sub peccato originali. Qui quidem defectus est carentia illius scientiæ naturalis quam homo in primo statu habuisset. Et per hunc modum ignorantia materialiter continetur sub peccato originali.

Ad PRIMUM vero quod in contrarium objicitur dicendum est, quod cum peccatum originale sit peccatum naturæ, sicut natura humana ex multis partibus componitur, ita multæ convenient ad originale peccatum, scilicet defectus diversarum partium humanæ naturæ.

Ad SECUNDUM dicendum, quod ea quæ non sunt nata obedire rationi, non sunt susceptiva culpæ; et ideo in eis defectus traductus non habet rationem culpæ, sed pœnæ tantum. Intellectus autem est susceptivus culpæ; potest enim aliquis et mereri et demereri per actum intellectus, secundum quod est voluntarius; et ideo non est simile.

Ad illud autem quod quærebatur de carentia originalis justitiæ, dicendum est, quod est sicut normale in originali peccato, ut dictum est.

Ad PRIMUM vero quod in contrarium objicitur dicendum, quod originalis justitia includit gratiam gratum facientem; nec credo verum esse, quod homo sit creatus in naturalibus puris. Si tamen non includit gratiam gratum facientem; non tamen propter hoc excluditur quin carentia originalis justitiæ habeat rationem culpæ; quia ex hoc ipso quod aliquis peccat contra dictamen rationis naturalis, incurrit culpam. Rectitudo enim gratiæ non est sine rectitudine naturæ.

Ad SECUNDUM dicendum, quod justitia originalis restituitur in baptismo quantum ad hoc quod superior pars animæ conjungitur Deo, per cujus privationem inerat reatus culpæ, sed non quantum ad hoc quod rationi subjiciantur inferiores vires; ex hujusmodi enim defectu est concupiscentia quæ manet post baptismum.

Ad TERTIUM dicendum, quod in definitione justitiæ ponitur voluntas. Est enim justitia rectitudo voluntatis, ut Anselmus dicit (lib. de concept. Virg., cap. III) et ideo ex quo justitia ponitur in definitione originalis peccati, non deest ibi subjectum; sicut si simus ponatur in definitione alicujus, non oportet quod ponatur ibi nasus, quod ponitur in definitione simi.

Ad QUARTUM dicendum, quod privato gratiæ non est in ipso actu, sed in subjecto actus, et ideo non pertinet ad peccatum actuale; sed carentia originalis justitiæ est in natura; et ideo potest pertinere ad originale peccatum, quod est peccatum naturæ.

Ad id vero quod quærebatur, utrum sit pœna tantum, vel pœna et culpa, dicendum sicut supra dictum est, quod si comparatur ad istum hominem prout est persona quædam, non habito respectu ad naturam, sic est pœna; si autem comparatur ad principium in quo omnes peccaverunt, sic habet rationem culpæ.

Et per hoc patet de facili responsio ad objecta.

ARTICULUS III. — *Utrum peccatum originale sit sicut in subjecto, in carne, vel in anima.* (I-II part., quæst. LXXXIII, art. 1.)

Tertio quæritur, in quo sit peccatum originale sicut in subjecto; utrum scilicet in carne, vel in anima. Et videtur

quod in carne, et non in anima. Anima enim est creata a Deo. Sed a Deo non habet immunditiam peccati, nec etiam ex seipsa, quia sic esset actuale peccatum. Ergo nullo modo originale peccatum est in anima.

2. Præterea, in quocumque est peccatum originale, ille peccavit in Adam, secundum illud Apostoli, Rom., v. 12 : *In quo omnes peccaverunt*. Sed anima hujus hominis non peccavit in Adam, quia non erat ibi. Ergo in anima non est peccatum originale.

3. Præterea Augustinus dicit (in libro contra quinque hæreses, cap. v), quod radii solis sparguntur per feces, nec inquinantur. Sed anima est quedam lux spiritualis, et sic est virtuosior quam lux corporalis. Ergo anima non inquinatur per immunditiam carnis.

4. Præterea, poena respondet culpæ. Sed poena peccati originalis est mors, quæ non est solius animæ, sed conjuncti. Ergo peccatum originale non est in anima, sed in conjuncto.

5. Præterea, verius est aliquid in causa quam in effectu. Si ergo causa infectionis animæ est ex carne, videtur quod originale peccatum magis sit in carne quam in anima.

Sed contra est quod Ambrosius dicit (lib. de Noe et arca, cap. xii, a medio), quod idem est susceptivum virtutis et vitii. Sed caro non est susceptiva virtutis. Ergo nec vitii.

Respondeo dicendum, quod ad hujus questionis intelligentiam duas distinctiones considerare oportet. Primo quidem, quod aliquid dupliciter dicitur esse in aliquo : uno modo sicut in proprio subjecto, alio modo sicut in causa. Proprium autem subjectum alicujus accidentis coequatur ipsi accidenti; puta, si volumus considerare proprium subjectum felicitatis et virtutis, cum felicitas et virtus sint propria hominis, proprium subjectum utriusque erit id quod est proprium hominis, scilicet pars animæ rationalis, ut Philosophus probat (in I Ethic., cap. vii). Causa autem est duplex, scilicet instrumentalis et principalis. In principali quidem causa est aliquid secundum similitudinem formæ, vel ejusdem speciei, si sit causa univoca; puta, cum homo generat hominem, vel ignis ignem; vel secundum aliquam excellentiorem formam, si sit agens non univocum; sicut sol generat hominem. In causa autem instrumentali est aliquid effectus secundum virtutem quam recipit instrumentum a causa principali, in quantum movetur ab ea : aliter enim est forma domus in lapidibus et lignis, tamquam in proprio subjecto; et aliter in anima artificis tamquam in causa principali; et aliter in serra et securi tamquam in causa instrumentali. Manifestum est autem quod esse susceptivum peccati est proprium hominis. Unde oportet quod proprium subjectum peccati cujuscumque sit id quod est proprium hominis, scilicet anima rationalis, secundum quam homo est homo :

et sic peccatum originale est in anima rationali sicut in proprio subjecto. Semen autem carnale sicut est instrumentalis causa traductionis humanæ naturæ in prolem, ita est instrumentalis causa traductionis peccati originalis; et ita peccatum originale est in carne, id est in carnali semine, virtute, sicut in causa instrumentali. Secundo considerandum est, quod duplex est ordo, scilicet naturæ, et temporis. Ordine quidem naturæ perfectum est prius imperfecto, et actus potentia; ordine vero generationis et temporis, et converso imperfectum est prius perfecto, et potentia actu. Sic ergo in ordine naturæ per prius est peccatum originale in anima, in qua est sicut in proprio subjecto, quam in carne, in qua est sicut in causa instrumentali; sed in carne est per prius ordine generationis et temporis.

Ad PRIMUM ergo dicendum, quod anima rationalis non habet immunditiam peccati originalis, nec a se (1), nec a Deo, sed ex unione ad carnem : sic enim fit pars humanæ naturæ derivatæ ab Adam.

Ad SECUNDUM dicendum, quod cum peccatum originale sit peccatum naturæ, non pertinet ad animam nisi in quantum est pars humanæ naturæ : humana autem natura fuit originaliter in Adam secundum aliquam partem sui, scilicet secundum carnem, et secundum dispositionem ad animam; et secundum hoc dicitur homo in Adam peccasse peccato originali.

Ad TERTIUM dicendum, quod Augustinus inducit illud exemplum ad ostendendum quod verbum Dei non maculatur ex unione seu adjunctione ad carnem. Nam verbum Dei non unitur carni ut forma, et ita se habet sicut lux non immixta corpori, sicut radii non permisceruntur fecibus. Sed anima unitur corpori ut forma, et ideo comparatur luci incorporate, quæ inquinatur ex admixtione; sicut patet de radio transeunte per aërem nubilosum, qui obscuratur.

Ad QUARTUM dicendum, quod mors, in quantum est poena originalis peccati, causatur ex hoc quod anima amisit virtutem qua posset suum corpus continere immune a corruptione : et sic etiam ista poena principaliter pertinet ad animam.

Ad QUINTUM dicendum, quod nobilius est aliquid in causa principali quam in effectu, non autem in causa instrumentali : sic autem est et humana natura per peccatum originale in carnali semine. Unde sicut humana natura non est verius in semine quam in corpore illo organizato, ita neque peccatum originale est verius in carne quam in anima.

(1) *At.* nec est a se.

ARTICULUS IV. — *Utrum peccatum originale per prius sit in potentis animæ quam in essentia.* (I-II part., quest. LXXXIII, art. 2.)

Quarto quæritur, utrum peccatum originale per prius sit in potentis animæ quam in essentia. Et videtur quod sic. Quia, secundum Anselmum (lib. de concept. Virginali, cap. XXIII et XXVI, et lib. de peccato Origin., cap. II, III et seq.), ut supra dictum est, peccatum originale est carentia originalis justitiæ. Sed originalis justitia est in voluntate, ut ipse dicit. Ergo peccatum originale est per prius in voluntate, quæ est potentia quædam.

2. Præterea, secundum Augustinum, sicut supra dictum est, peccatum originale est concupiscentia. Sed concupiscentia pertinet ad potentias animæ. Ergo peccatum originale per prius est in potentiis.

3. Præterea, peccatum originale dicitur esse fomes peccati, in quantum inclinat ad actus peccatorum. Sed inclinatio ad actum pertinet ad potentiam. Ergo peccatum originale est in potentis animæ.

4. Præterea, peccatum originale est inordinatio quædam, opposita ordinationi originalis justitiæ. Sed inordinatio non potest esse in essentia animæ in qua non est distinctio, quam præsupponit ordo et inordinatio: potentiæ vero animæ distinctæ sunt. Ergo peccatum originale per prius non est in essentia animæ, sed in potentiis.

5. Præterea, peccatum originale hujus qui nascitur, derivatur a peccato Adæ, quod per prius corrumpit potentias animæ quam essentiam. Sed effectus similatur causæ. Ergo et peccatum originale per prius inficit potentias animæ quam essentiam.

6. Præterea; anima secundum suam essentiam est forma corporis, dans ei esse et vitam. Defectus ergo pertinet ad essentiam animæ est defectus vitæ, qui est mors, vel necessitas moriendi. Sed hujus defectus non habet rationem culpæ, sed penæ. Ergo culpa originalis non est in essentia animæ.

7. Præterea, anima non est susceptiva peccati nisi in quantum est rationalis. Sed dicitur rationalis secundum aliquas potentias racionales. Ergo peccatum per prius est in potentiis animæ quam in essentia.

Sed contra, peccatum originale contrahit anima ex unione ad carnem. Sed anima unitur carni per suam essentiam, ut forma ejus. Ergo peccatum originale est per prius in essentia animæ.

Præterea, peccatum originale non est per prius peccatum personæ quam naturæ, ut supra, art. 1 et 2, dictum est. Anima

aulem per essentiam suam constituit humanam naturam, in quantum est corporis forma; per potentias autem suas est principium activum quod ad potentias pertinet: actus enim sunt individuorum, secundum Philosopham, (I Metaph., non remote a princ.) Ergo peccatum originale per prius est in essentia animæ quam in potentiis.

Præterea, peccatum originale in uno homine est unum; potentiæ autem sunt multe, quæ tamen uniantur in una essentia animæ. Sed unum accidens non est in pluribus subjectis, nisi in quantum uniantur. Ergo peccatum originale per prius est in essentia animæ quam in potentiis.

Præterea, peccatum originale per originem contrahitur. Sed origo terminatur ad essentiam animæ: quia finis generationis est forma generati. Ergo peccatum originale directe respicit essentiam animæ.

Præterea, peccatum originale, secundum Anselmum (locis in argum. 1 citatis), est carentia originalis justitiæ. Sed originalis justitia fuit quoddam donum datum humanæ naturæ, non personæ, alioquin non fuisset traducta in posteros; et sic pertinebat ad essentiam animæ, quæ est natura et forma corporis. Pari ergo ratione et peccatum originale per prius est in essentia animæ quam in potentiis.

Præterea, omne illud quod per prius est in potentiis animæ quam in essentia, est in anima secundum quod comparatur ad objectum; quod autem est in anima per comparisonem ad subjectum per prius est in essentia animæ quam in potentiis. Peccatum autem originale non est in anima per comparisonem ad objecta, sed per comparisonem ad subjectum, quod est caro, a qua infectionem trahit. Ergo peccatum originale per prius est in essentia animæ quam in potentiis.

Respondeo dicendum, quod peccatum originale aliquo modo est et in essentia animæ, et in potentiis: quia defectus ex culpa primi parentis ad totam animam pervenit. Sed considerare oportet, utrum per prius sit in essentia animæ quam in potentiis. Et primo quidem aspectu potest alicui videri quod sit per prius in essentia, ea ratione quia peccatum originale est unum, potentiæ autem animæ uniantur in essentia ejus tanquam in communi radice. Sed ista ratio non cogit: quia potentiæ animæ etiam uniantur alio modo, scilicet unitate ordinis, et etiam unitate alicujus primæ potentiæ moventis et dirigentis: sed oportet aliunde hujus veritatis inquisitionem accipere. Et quidem, cum peccatum originale ex carne derivetur ad animam, nulli dubium esse potest quod prius aliquo modo, saltem in via generationis et temporis, per prius sit peccatum originale in essentia animæ quam in potentiis; cum anima per suam essentiam immediate corpori uniat ut forma, non autem per suas potentias, ut alibi ostensum est. Sed si quis dicat, quod pecca-

tum originale est per prius in essentia animæ ordine generationis et temporis quam in potentis animæ, sed in potentiis est prius ordine naturæ, sicut prius dictum est de anima et carne; hoc stare non potest. Non enim eodem modo comparatur essentia animæ ad potentias sicut comparatur corpus ad animam: nam corpus comparatur ad animam ut materia ad formam; materia autem præcedit formam in via generationis et temporis, sed forma præcedit materiam in via perfectionis et naturæ. Essentia autem animæ comparatur ad potentias sicut forma substantialis ad proprietates naturales consequentes; substantia autem est prior accidente, tempore, natura, et secundum rationem, ut probatur in VII Metaph. (com. IV). Unde omnibus modis peccatum originale per prius est in essentia animæ quam in potentiis, et ab essentia animæ derivatur ad potentias; sicut et naturæ processus est ab essentia animæ ad potentias. Peccatum autem originale respicit naturam, ut dictum est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod iustitia originalis non sic erat in voluntate qui per prius esset in essentia animæ; erat enim donum collatum naturæ.

AD SECUNDUM dicendum, quod concupiscentia est peccatum originale materialiter, et quasi per derivationem a superiori, ut supra dictum est.

AD TERTIUM dicendum, quod essentia animæ comparatur ad potentias sicut forma substantialis ad proprietates consequentes, puta forma ignis ad calidum. Calor autem non agit nisi in virtute formæ essentialis ignis: alioquin non ageret ad formam substantialem. Unde forma substantialis est primum principium actionis. Et sic etiam essentia animæ est per prius, principium actionis quam potentia.

AD QUARTUM dicendum, quod inordinatio potentiarum animæ est ex defectu naturæ, qui primo et principaliter respicit essentiam animæ.

AD QUINTUM dicendum, quod in Adam persona corrupta naturam; et ideo in eo prius fuit corruptio in potentiis animæ quam in essentia; sed in homine qui nascitur ex Adam, natura corrumpit personam; et ideo in isto per prius corruptio pertinet ad essentiam quam ad potentias.

AD SEXTUM dicendum, quod essentia animæ non solum est forma corporis dans et vitam, sed etiam est principium potentiarum; et sic per prius est peccatum originale in essentia animæ.

AD SEPTIMUM dicendum, quod ipsæ potentiæ rationales derivantur ab essentia animæ inquantum est agens naturæ; et ideo esse susceptivum peccati derivatur ad potentias ab essentia animæ.

ARTICULUS V. — *Utrum peccatum originale per prius sit in voluntate quam in aliis potentiis.* (I-II part., quest. LXXXIV, art. 6.)

Quinto quaeritur, utrum peccatum originale prius sit in voluntate quam in aliis potentiis. Et videtur quod non. Peccatum enim originale est infectio quadam. Sed inter potentias animæ, generativa dicitur esse magis infecta. Ergo peccatum originale per prius est in generativa potentia, non in voluntate.

2. Præterea, carentia originalis iustitiæ, quam Anselmus (loc. cit. in art. præc.) dicit esse originale peccatum, attenditur secundum hoc quod inferiores vires rebellant rationi. Sed huiusmodi rebellio est in inferioribus viribus. Ergo peccatum originale per prius est in inferioribus viribus.

3. Præterea, in peccato actuali averso ab incommutabili bono sequitur conversionem ad commutabile bonum. Sed in peccato originali concupiscentia se habet sicut conversio in peccato actuali, sicut supra, art. 2, dictum est. Ergo cum concupiscentia sit in viribus inferioribus, peccatum originale per prius est in viribus inferioribus.

4. Præterea, peccatum originale, ut dictum est, est carentia originalis iustitiæ. Iustitia autem est virtus moralis; omnes autem virtutes morales sunt in irrationabilibus partibus animæ, ut Commentator dicit in III Eth. (cap. x). Ergo peccatum originale etiam est per prius in irrationabilibus partibus animæ.

5. Præterea, peccatum originale est quadam perversio regiminis animæ. Sed regimen animæ pertinet ad rationem. Ergo peccatum originale per prius est in ratione quam in voluntate.

6. Præterea, pœna peccati originalis est carentia visionis divinæ quæ pertinet ad intellectum. Sed pœna respondet culpæ. Ergo peccatum originale per prius est in intellectu quam in voluntate.

Sed contra est quod Anselmus dicit (in lib. de conceptu Virginali, cap. III, a med.), quod iustitia est rectitudo voluntatis. Sed peccatum originale est privatio originalis iustitiæ. Ergo est prius in voluntate.

Respondeo dicendum, quod subjectum virtutis aut vitii invenitur esse aliqua pars animæ, secundum quod participat aliquid ab aliqua superiori potentia; sicut irascibilis et concupiscibilis sunt subjectum aliarum virtutum inquantum participant rationem. Unde oportet dicere, quod rationale sit primo et per se subjectum virtutis. Ad hoc ergo quod inveniatur primum subjectum peccati originalis in potentiis animæ, oportet considerare quæ sit illa potentia a qua omnes alie habent quod sint susceptivæ peccati; oportet enim ex necessitate

quod ad illam potentiam peccatum originale per prius derivetur ab essentia animæ. Manifestum est autem quod peccatum, secundum quod nunc de peccato loquimur, est cui debetur poena. Ex hoc autem actibus nostris poena debetur et increpatio, quia sunt voluntarii. Unde a voluntate derivatur ad alias potentias animæ, quod sint susceptivæ peccati. Unde patet quod peccatum originale per prius est in voluntate inter omnes potentias animæ.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut supra, art. 3, dictum est, infectio peccati dicitur esse in aliquo, vel in actu sicut in proprio subjecto, vel virtute sicut in causa. Causa autem originalis peccati est actus generationis, qui quidem ad virtutem generativam pertinet sicut ad exequentem, et ad concupiscibilem sicut ad appetentem et imperantem, ad sensum autem tactus sicut ad sentientem delectationem et nuntiantem. Unde infectio originalis peccati dicitur esse per prius in istis potentiis virtute sicut in causa, non autem sicut in proprio subjecto.

AD SECUNDUM dicendum, quod rebellio inferiorum virium ad superiores est per subtractionem virtutis quæ inerat viribus superioribus, sicut supra, art. 2, dictum est; et ideo peccatum originale magis est in superioribus viribus quam in inferioribus.

AD TERTIUM dicendum, quod aversio sequitur conversionem in via generationis; sed ratio peccati actualis perficitur in aversione; et similiter ratio peccati originalis in iustitia privatione: et ideo per prius est peccatum originale in voluntate.

AD QUARTUM dicendum, quod dictum Commentatoris non habet veritatem in omnibus virtutibus moralibus, sed solum in his quæ sunt circa passiones, quæ sunt irrationabilium partium. Iustitia autem non est circa passiones, sed circa operationes, ut dicitur in V Ethic. (cap. 1); unde iustitia non est in irascibili et concupiscibili, sed in voluntate. Et sic quatuor virtutes principales sunt in quatuor potentiis quæ sunt susceptivæ virtutis; prudentia quidem in ratione, iustitia in voluntate, temperantia in concupiscibili, fortitudo in irascibili.

AD QUINTUM dicendum, quod perversum regimen rationis non habet rationem culpæ, nisi in quantum est voluntarium; et ita etiam ratio habet a voluntate quod possit esse subjectum peccati.

AD SEXTUM dicendum, quod carentia visionis divinæ est poena in hoc quod repugnat voluntati: hoc enim est de ratione poenæ, ut supra, quæst. 1 de malo, art. 4 et 5, dictum est; et sic in quantum est poena, pertinet ad voluntatem.

ARTICULUS VI. — *Utrum peccatum originale ab Adam derivetur in omnes qui seminaliter ab ipso procedunt.* (I-II part., qu. LXXXI, art. 3.)

Sexto quæritur, utrum peccatum originale ab Adam derivetur in omnes qui seminaliter ab ipso procedunt. Et videtur quod non. Mors enim est poena originalis peccati. Sed quidam in fine mundi, qui reperientur vivi, Domino veniente ad iudicium, non morientur, ut dicit Hieronymus ad Marcellam. Ergo non nascuntur cum peccato originali.

2. Sed dicendum, quod in hoc opinio Hieronymi non tenebatur ab omnibus, et sic ratio non ex necessitate concludit. — Sed contra, id quod ex necessitate sequitur ex opinabili, non est erroneum neque contra fidem; sicut ex contingenti, quamvis falso, non sequitur impossibile. Sed homines aliquos ex Adam genitos non mori est opinabile. Ergo et aliquos sine originali nasci, quod ex hoc sequitur, non est erroneum.

3. Præterea, sicut Augustinus dicit in Enchirid. (cap. cxy), tribus primis petitionibus orationis dominicæ poscuntur æterna, reliquis quatuor temporalia. Sed inter alia quatuor petitur dimissio peccatorum vel debitorum, quorum unum est necessitas generandi cum originali peccato. Cum ergo inconveniens sit dicere, quod oratio totius Ecclesiæ non exaudiatur, videtur quod aliqui in hac temporalis vita generare poterunt filios sine originali peccato.

4. Præterea, nullus potest ab aliquo accipere quod non est in eo. Sed in baptizato non est peccatum originale: tollitur enim per baptismum. Ergo nullus a patre baptizato nascens contrahit originale peccatum.

5. Præterea, Apostolus dicit, Rom., xi, 16: *Si radix sancta, et rami; et Dominus dicit, Matth., vii, 17, quod arbor bona fructus bonos facit.* Si ergo pater est sanctus et bonus, non generat filium peccato originali infectum.

6. Præterea, sicut oppositum in opposito, et propositum in proposito. Sed peccator generat peccatorem. Ergo et justus generat justum (1).

7. Præterea, Apostolus dicit ad Rom., v, 15: *Non sicut delictum Adæ, ita et donum Christi;* sed donum Christi est multo potentius. Sed peccatum transfusum ab Adam in aliquem, ab eo propagatur in filium. Ergo et donum Christi: per baptismum ab aliquo derivatum, ab eo transfertur in filium: et sic filii baptizatorum sine peccato originali nascuntur.

8. Præterea, Augustinus dicit (in lib. de baptismo parvulorum): *Non plus nocuit transgressio primi prævaricatoris quam valuit incarnatio seu redemptio Salvatoris.* Sed redemptio Salvatoris non valet omnibus hominibus. Ergo nec

(1) *At. additur:* Non ergo generat infectum originali peccato.